

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.12.16.
COM(2024) 589 final

2024/0326 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA

„A nemzeti hiányosságok kiküszöbölése: hatékony uniós visszaküldési rendszer megvalósítása közös innovatív megoldásokkal” című, 2024. évi tematikus schengeni értékelés során azonosított, fejlesztésre szoruló közös területek kezelésére irányuló ajánlások megállapításáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A schengeni térségen belüli jogszerű tartózkodásra nem jogosult harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése összetett és érzékeny folyamat, amelyben nagyszámú szereplő, hatóság és érdekelt fél vesz részt. Az elmúlt években jelentős, konkrét eredményeket hozó erőfeszítések történtek a migrációs és menekültügyi paktumban¹ meghatározott célkitűzések mentén egy jól működő uniós visszaküldési rendszer kiépítése érdekében. Az önkéntes visszatérésre és a visszailleszkedésre vonatkozó uniós stratégia² végrehajtása, a visszaküldési koordinátor hatékonyabb visszaküldést célzó operatív stratégiája, valamint a visszaküldéssel foglalkozó magas szintű hálózat munkája előmozdította és megerősítette a tagállami erőfeszítések koherenciáját. Mindazonáltal az uniós tagállamok által működtetett visszaküldési rendszereket még mindig a széttagolt megközelítés jellemzi, ami akadályozza a hatékonyabb visszaküldést lehetővé tévő uniós potenciál kiaknázását. A visszaküldési folyamat egyik fontos szűk keresztmetszete a nemzeti és az európai szintű szereplők és eljárások koordinációjában és koherenciájában rejlik.

Az Európai Tanács október 17–18-án hangsúlyozta, hogy a jelenlegi kihívások lehető legjobb kezelése érdekében fontos a migrációval kapcsolatos átfogó megközelítés, és ennek részeként az elfogadott uniós jogszabályok végrehajtása, illetve a hatályos jogszabályok alkalmazása. Az Európai Tanács emellett határozott fellépésre szólított fel minden szinten az Európai Unióból történő visszaküldések megkönnyítése, felgyorsítása és számuk növelése érdekében, ennek során felhasználva az összes vonatkozó uniós szakpolitikát, instrumentumot és eszközt. A visszaküldésre vonatkozó jelenlegi jogszabályok hatékonyabb végrehajtása és a visszaküldésre vonatkozó közös megközelítés kialakítására irányuló további munka elő fogja segíteni a paktum gyorsabb és hatékonyabb végrehajtását.

Emellett a 2024–2029-es időszakra vonatkozó politikai iránymutatásban Ursula von der Leyen elnök új közös megközelítés kidolgozását szorgalmazta a visszaküldések területén. Ez a visszaküldési folyamat felgyorsítására és egyszerűsítésére irányuló új jogszabályi keret létrehozását foglalja magában, amely egyúttal biztosítja a visszaküldéseknek az emberi méltóság tiszteletben tartásával történő lebonyolítását. Magában foglalja továbbá az ügyvitel digitalizálását és a kiutasítási határozatok EU-szerte történő kölcsönös elismerése felé történő előrelépést. Az ebben a tanácsi végrehajtási határozatra irányuló javaslatban foglalt ajánlások alapot biztosítanak az új jogszabályi keretre vonatkozó jövőbeli javaslatokkal kapcsolatos mérlegelésekhez és előkészületekhez.

Az (EU) 2022/922 tanácsi rendelet értékelési és monitoringmechanizmust hozott létre a schengeni vívmányok tagállami alkalmazásának ellenőrzésére³. A rendelet 4. cikkének (4) bekezdésével összhangban a Bizottság tematikus értékeléseket szervezhet különösen a több szakpolitikai területet érintő kérdések vagy a hasonló kihívásokkal szembesülő tagállamok és

¹ COM(2020) 609 final: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az új migrációs és menekültügyi paktumról.

² COM(2021) 120 final: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Az önkéntes visszatérésre és a visszailleszkedésre vonatkozó uniós stratégia.

³ A Tanács (EU) 2022/922 rendelete (2022. június 9.) a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és működéséről, valamint az 1053/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről. (HL L 160., 2022.6.15., 1. o.)

schengeni társult országok (a továbbiakban együttesen: tagállamok) gyakorlatainak értékelése céljából.

A schengeni vívmányok alkalmazásának az (EU) 2022/922 tanácsi rendelettel összhangban történő ellenőrzésére vonatkozó 2024. évi éves értékelési program⁴ értelmében a Bizottság és a tagállamok 2024 folyamán tematikus értékelést végeznek „A nemzeti hiányosságok kiküszöbölése: hatékony uniós visszaküldési rendszer megvalósítása közös innovatív megoldásokkal” címmel. Ez az értékelés kettős célkitűzést követett: egyrészt azonosítani kívánta azokat a legfontosabb közös akadályokat, amelyek a jogszerű tartózkodásra nem jogosult harmadik országbeli állampolgárok visszaküldésének végrehajtásában gátolják a hatóságokat, másrészt pedig fel kívánta tártani azokat a fejlesztésre szoruló közös területeket, ahol a közös uniós megoldások és gyakorlatok hozzáadott értéket teremtenének.

E célkitűzésekkel összhangban a tematikus értékelés elemezte a nemzeti visszaküldési rendszerek terén fennálló főbb szűk keresztmetszeteket és azok lehetséges megoldásait, a **visszaküldési folyamat következő főbb szakaszaira** összpontosítva:

- a visszaküldési eljárás elindítása,
- a harmadik országbeli állampolgárok személyazonosítása,
- nemzeti és európai ügynökségek közötti együttműködés,
- önkéntes hazatérés és a kitoloncolás végrehajtása.

Tekintettel arra, hogy az EU-ban tartózkodásra nem jogosult harmadik országbeli állampolgárok hatékony visszaküldéséhez megfelelő és proaktív tervezésre van szükség, többek között a rövid, közép- és hosszú távú képességek fejlesztése, valamint a hatékony koordináció érdekében, a tematikus értékelés külön figyelmet fordított a stratégiai és horizontális folyamatokra. Ezek a nemzeti és európai szintű szereplők és eljárások koordinációjával és koherenciájával függnek össze, amelyek elengedhetetlen folyamatok a schengeni térség megfelelő működése szempontjából. Az értékelés eredményei a visszaküldésekre a további koordináció és koherencia előmozdítása érdekében – az alapvető jogokra vonatkozó biztosítékok fenntartása mellett – adott közös válasza irányulnak, szem előtt tartva a meglévő eszközökben és az európai jogi keretben rejlő lehetőségek maximalizálását.

A tematikus értékelés figyelembe veszi a **hatékony visszaküldési rendszernek**⁵ az Európai Határ- és Parti Őrségről szóló rendeletben meghatározott **európai integrált határigazgatáson belüli** fontos szerepét. Ezenkívül a megújított Schengeni Információs Rendszer⁶ működésbe lépését és a visszaküldési eljárásokat támogató új funkcióinak bevezetését követően a tematikus értékelés megvizsgálja a **Schengeni Információs Rendszerbe** bevitt, a kiutasításra és a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzések hatékony alkalmazását, valamint a kiutasítási határozatok végrehajtása és a schengeni térségen belüli jogellenes továbbutazások megelőzése érdekében a más tagállamokkal való hatékony információcserére és együttműködésre vonatkozó nemzeti képességeket.

⁴ A Bizottság C(2023) 5300 végrehajtási határozata (2023. december 18.) a 2024-re vonatkozó éves értékelési programnak a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és működéséről szóló, 2022. június 9-i (EU) 2022/922 tanácsi rendelet 13. cikkének (1) bekezdésével összhangban történő összeállításáról.

⁵ Az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. november 13-i (EU) 2019/1896 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 295., 2019.11.14., 1. o.) 3. cikke 1. pontjának i) alpontja.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1860 rendelete (2018. november 28.) a Schengeni Információs Rendszernek a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése céljából történő használatáról.

A tematikus értékelés (2024 folyamán hosszú távú elköteleződést jelentő, több kapcsolódó területen is speciális szakértelmet igénylő) sajátos jellegéből kifolyólag a Bizottság 2023 decemberében külön értékelő csoportot hozott létre 15 tagállami szakértőből, két bizottsági szakértőből, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (a továbbiakban: Frontex) megfigyelőiből. Az értékelő csoport célzott kérdőívet dolgozott ki, amelyet megosztott valamennyi tagállammal, hogy meghatározza a visszaküldési folyamat fenti főbb szakaszain belül azokat a fejlesztésre szoruló közös területeket, valamint azokat a nemzeti és uniós szintű jó gyakorlati megoldásokat, amelyek hozzájárulhatnak a schengeni térség megfelelő működéséhez. Az értékelő csoport emellett megvizsgálta a visszaküldés területére vonatkozó, meglévő időszakos schengeni értékelő jelentéseket is, hogy azonosítsa a tematikus értékelés hatálya alá tartozó közös kihívásokat vagy bevált gyakorlatokat. Hasonlóképpen, az értékelő csoport figyelembe vette az Európai Migrációs Hálózat releváns kérdéseit. Ezenkívül öt fókuszcsoport-beszélgetésre került sor az értékelő csoport és a Frontex között az Ügynökség szakértelmének és meglátásainak abból a célból történő kiaknázása érdekében, hogy kiderüljön, hol merülnek fel a legfontosabb kihívások és hol figyelhetők meg bevált gyakorlatok.

A célzott kérdőívre az értékelő csoport által 2024 júniusának végén kapott válaszok alapján a 2024 szeptemberben és októberben tett látogatások céljára Olaszországot, Hollandiát és Norvégiát jelölték ki. Ezen országok kiválasztása azon gyakorlatok figyelembevételével történt, amelyeket jellegüknek fogva nem lehetett távolról hatékonyan értékelni, valamint arra tekintettel, hogy kerülendő a közelmúltban értékelt és a 2024–2025-ben időszakos értékelésnek alávetett tagállamok további terheknek való kitétele, egyszersmind biztosítani kell a kiegyensúlyozott és reprezentatív megközelítést. Emellett meghatározott témákban videokonferenciákra került sor Ausztriával és Dániával további információk és pontosítások igénylése érdekében.

Az (EU) 2022/922 tanácsi rendelet 20. cikke (4) bekezdésének első albekezdésével összhangban a Bizottság értékelő jelentést⁷ fogadott el, amely meghatározza a fejlesztésre szoruló közös területeket és a tematikus értékelés során azonosított bevált gyakorlatokat.

Ennek alapján ez a javaslat ajánlásokat tartalmaz a fejlesztésre szoruló közös területek kezelésére, amelyeket a tematikus értékelő jelentésben⁸ ismertetett bevált gyakorlatokkal⁹ együtt kell értelmezni.

Az Európai Tanács 2024. október 17–18-i következtetéseivel összhangban alapvető fontosságú a tagállami hatóságok által hozott kiutasítási határozatok végrehajtásához szükséges valamennyi intézkedés gyors meghozatala. A javasolt ajánlások célja, hogy támogassák ezen erőfeszítéseket, illetve értékes betekintést nyújtsanak a visszaküldésre vonatkozó új közös uniós megközelítésbe, ideértve a jövőbeli uniós jogszabályi keretet is, valamint hogy biztosítsák a koherenciát a migrációs és menekültügyi paktum végrehajtását célzó, visszaküldéssel kapcsolatos munkával.

⁷ C(2024) 8200.

⁸ Az értékelő csoport véleménye szerint ezek a gyakorlatok javítják az uniós visszaküldési rendszer hatékonyságát. Esetükben nem került sor az uniós jognak való megfelelés ellenőrzésére, mivel továbbra is teljes mértékben a tagállamok felelnek az alkalmazandó szabályoknak való megfelelés biztosításáért.

⁹ A schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és működéséről szóló (EU) 2022/922 tanácsi rendelet (21) preambulumbekzdésének meghatározása szerint a bevált gyakorlatok olyan „új és innovatív intézkedések[...], amelyek jelentősen javítják a közös szabályok végrehajtását, és amelyeket más tagállamok is átültethetnek a gyakorlatba”.

Az ajánlásokat megállapító végrehajtási határozat Tanács általi elfogadásától számított két hónapon belül minden tagállam felkérést fog kapni arra, hogy az (EU) 2022/922 tanácsi rendelet 24. cikkével és 23. cikkének (3) bekezdésével összhangban cselekvési tervet nyújtson be a Bizottságnak és a Tanácsnak a terv megfelelőségének felülvizsgálata céljából. Ezeknek a cselekvési terveknek az összes ajánlás végrehajtására irányuló korrekciós intézkedéseket kell megállapítaniuk a hatékonyabb visszaküldéseket célzó hatékony operatív eljárások kialakítása érdekében. A tagállamoknak azt is ki kell fejteniük, hogy miként kívánják végrehajtani az általuk relevánsnak ítélt, azonosított bevált gyakorlatokat, és tisztázniuk kell, hogy milyen nemzeti jogi és operatív sajátosságokra tekintettel nem tudják figyelembe venni a fennmaradó többi bevált gyakorlatot.

A tagállamoknak jelentést kell készíteniük a Bizottságnak és a Tanácsnak cselekvési terveik végrehajtásáról. Törekedni kell a visszaküldéssel kapcsolatos (még folyamatban lévő) cselekvési tervekkel való jelentéstételi szinergiákra. A Bizottság a schengeni rendszer helyzetéről szóló 2026. évi jelentés keretében átfogó áttekintést nyújt majd a cselekvési tervek végrehajtásának általános előrehaladásáról, biztosítva a koherenciát a visszaküldésre vonatkozó közös uniós megközelítés továbbfejlesztésére irányuló – többek között a migrációs és menekültügyi paktum végrehajtásának részeként – folyamatban lévő erőfeszítésekkel. Emellett a Bizottság továbbra is támogatni fogja a bevált gyakorlatok végrehajtását.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Az ajánlások a schengeni vívmányok hatályos rendelkezéseinek helyes és hatékony végrehajtását szolgálják.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Az ajánlások kapcsolódnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló, belső határok nélküli, jól működő schengeni térséggel kapcsolatos egyéb kulcsfontosságú uniós szakpolitikákhoz, például a külső és belső határokra, a vízumokra, a migrációra és a menekültügyre, valamint a belső biztonságra vonatkozó politikákhoz.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és működéséről, valamint az 1053/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2022. június 9-i (EU) 2022/922 tanácsi rendelet 24. cikke és 23. cikkének (2) bekezdése.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Az (EU) 2022/922 rendelet 23. cikkének (1) bekezdése felkéri a Bizottságot arra, hogy javaslatot nyújtson be a Tanácsnak az értékelő jelentésben azonosított megállapítások fényében a tagállamok által meghozandó korrekciós intézkedésekre vonatkozó ajánlások elfogadására. Az (EU) 2022/922 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy az értékelt tagállamok nyújtsanak be az összes ajánlás végrehajtására vonatkozó cselekvési tervet a Bizottságnak és a Tanácsnak. A 24. cikk rendelkezései szerint a tematikus értékelésekre a 23. cikk (1), (2) és (3) bekezdése alkalmazandó.

A tagállamok közötti kölcsönös bizalom erősítéséhez és az uniós szintű jobb koordinációhoz uniós szintű fellépésre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok az összes schengeni szabályt helyesen és hatékonyan alkalmazzák.

- **Arányosság**

Az (EU) 2022/922 rendelet 23. cikkének a 24. cikkel együtt értelmezett (2) bekezdése tükrözi a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséggel kapcsolatos uniós szakpolitikák végrehajtásának kölcsönös értékelése terén a Tanácsra ruházott különleges hatásköröket.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

Tárgytalan.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

Az (EU) 2022/922 rendelet 20. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdésével összhangban a tagállamok észrevételezés céljából kézhez kapták az értékelő jelentés tervezetét.

Az (EU) 2022/922 tanácsi rendelet 20. cikke (4) bekezdésének első albekezdésével összhangban a Bizottság értékelő jelentést¹⁰ fogadott el a Schengen Bizottság 2024. november 29-i ülésén adott vélemény szerint.

- **Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása**

Tárgytalan.

- **Hatásvizsgálat**

Tárgytalan.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Tárgytalan.

- **Alapjogok**

Az értékelési folyamat vizsgálta, hogy a schengeni vívmányok alkalmazása során tiszteletben tartották-e az alapjogokat.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Tárgytalan.

5. EGYÉB ELEMEEK

Tárgytalan.

¹⁰ C(2024) 8200.

Javaslat

A TANÁCS VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA

„A nemzeti hiányosságok kiküszöbölése: hatékony uniós visszaküldési rendszer megvalósítása közös innovatív megoldásokkal” című, 2024. évi tematikus schengeni értékelés során azonosított, fejlesztésre szoruló közös területek kezelésére irányuló ajánlások megállapításáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és működéséről, valamint az 1053/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2022. június 9-i (EU) 2022/922 tanácsi rendeletre¹¹ és különösen annak 23. cikke (2) bekezdésére és 24. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az Európai Tanács 2024. október 17-i következtetéseiben határozott fellépésre szólított fel minden szinten az Európai Unióból történő visszaküldések megkönnyítése, felgyorsítása és számuk növelése érdekében, ennek során felhasználva az összes vonatkozó uniós szakpolitikát, instrumentumot és eszközt, többek között a diplomáciát, a fejlesztés-, a kereskedelem- és a vízümpolitikát.
- (2) A tagállamok és a Bizottság szakértőiből, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (a továbbiakban: Frontex) megfigyelőiből álló értékelő csoport 2024-ben tematikus értékelést végzett a schengeni vívmányokat alkalmazó tagállamok területén tartózkodásra nem jogosult harmadik országbeli állampolgárok hatékony visszaküldésének biztosítására irányuló tagállami gyakorlatokról és képességekről. A tematikus értékelés arra irányult, hogy azonosítsa egyrészt a nemzeti hatóságok hatékony visszaküldési képességét gátló legfontosabb közös akadályokat, másrészt pedig azokat a közös uniós megoldásokat és gyakorlatokat, amelyek hozzáadott értéket teremtenének a közös uniós visszaküldési rendszer számára. A tematikus értékelés célja volt továbbá, hogy megerősítse a tagállamok kapacitását a jogszerű tartózkodásra nem jogosult harmadik országbeli állampolgárok visszaküldésére vonatkozó jogi kötelezettségeik teljesítése, valamint a schengeni vívmányok egységes, harmonizált és hatékony végrehajtásához való hozzájárulás terén, figyelembe véve, hogy a visszaküldés kulcsfontosságú a hatékony és hiteles migrációkezelés biztosítása, többek között a jogellenes továbbutazások korlátozása, valamint a schengeni térség belső biztonságát fenyegető egyes kulcsfontosságú fenyegetések fenntartható kezelése szempontjából.
- (3) Tekintettel arra, hogy a visszaküldési folyamat szorosan kapcsolódik a schengeni vívmányok átfogó végrehajtásához, és emiatt nagyszámú szereplő, hatóság és érdekelt

¹¹ HL L 160., 2022.6.15., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/922/oj>.

fél részvételével zajló, összetett folyamat, a tematikus értékelés a következő három különböző szakpolitikai témára összpontosított: visszaküldés, a külső határok védelme és az informatikai rendszerek igazgatása. E megközelítés fő célkitűzése annak értékelése volt, hogy a tagállamok meghoznak-e minden szükséges intézkedést a kiutasítási határozatok végrehajtására – az érintett harmadik országbeli állampolgárok alapvető jogainak tiszteletben tartása mellett –, valamint hogy meghatározza az e területek javítása érdekében teendő lehetséges intézkedéseket.

- (4) A tematikus értékelést követően a Bizottság jelentést¹² fogadott el, amely tartalmazza a fejlesztésre szoruló közös területek értékelését, és felsorolja a tematikus értékelés során azonosított bevált gyakorlatokat¹³.
- (5) E tematikus értékelés részeként a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó valamennyi állam értékelésére sor került a C(2023) 6790 bizottsági ajánlásban foglalt schengeni értékelési útmutatóban¹⁴ meghatározott módszertan szerint.
- (6) Az értékelő csoport a bizottsági és a tagállami (svédországi) vezető szakértők koordinációja mellett folytatta tevékenységét. Az értékelő csoport továbbá egy második bizottsági szakértőből, valamint Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia, Észtország, Finnország, Olaszország, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Szlovénia, Spanyolország és Svájc nemzeti szakértőiből állt. Az értékelő csoport munkáját a Frontex és az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által kijelölt megfigyelők támogatták.
- (7) Az értékelő csoport célzott kérdőívet dolgozott ki, és elemezte a korábbi schengeni értékelő jelentések eredményeit a tematikus értékelés szempontjából releváns közös kihívások és bevált gyakorlatok azonosítása érdekében.
- (8) Az e határozatban foglalt ajánlások, valamint a jelentésben összegyűjtött és ismertetett bevált gyakorlatok három építőelem köré szerveződnek: (1) a jól működő schengeni rendszer hatékony visszaküldést tesz szükségessé, (2) a visszaküldési folyamat kulcsfontosságú szakaszaiban a nemzeti hatóságok közötti eredményesség biztosítása és (3) a nemzeti hatékonyság maximalizálása szorosabb európai együttműködés révén. Ezek az építőelemek hatékony horizontális tervezést tesznek szükségessé, ideértve a megfelelő képességeket, az egyszerűsített eljárásokat és a – többek között a technológia használata révén megvalósuló – hatékony koordinációt mind nemzeti, mind uniós szinten.
- (9) A tematikus értékelés kiemeli, hogy a visszaküldés az európai integrált határigazgatásra vonatkozó nemzeti stratégiák kulcsfontosságú elemeként fontos szerepet tölt be. Az ügynökségek közötti hatékony nemzeti szintű együttműködés fontos előfeltétele a jól működő nemzeti, és következésképpen a közös uniós visszaküldési rendszernek. Egy ilyen rendszer megvalósításához fokozott információcserére van szükség a hatékonyabb és eredményesebb döntéshozatal érdekében, a nemzeti szinten a hatóságok számára, és az uniós nagy méretű IT-

¹² C(2024) 8200.

¹³ Az értékelő csoport véleménye szerint ezek a gyakorlatok javítják az uniós visszaküldési rendszer hatékonyságát. Esetükben nem került sor az uniós jognak való megfelelés ellenőrzésére, mivel továbbra is teljes mértékben a schengeni vívmányokat alkalmazó tagállamok felelnek az alkalmazandó szabályoknak való megfelelés biztosításáért.

¹⁴ A Bizottság C(2023) 6790 ajánlása (2023. október 16.) a schengeni értékelési és monitoringmechanizmus végrehajtásához használandó schengeni értékelési útmutató létrehozásáról.

rendszereken – főként a Schengeni Információs Rendszeren – belül rendelkezésre álló információk lehető legjobb felhasználása révén.

- (10) A visszaküldési eljárásnak a jogszerű tartózkodás végéhez kötődő eljárásokat követő gyors megindítása kulcsfontosságú ahhoz, hogy eleget lehessen tenni a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó kiutasítási határozatok haladéktalan meghozatalára vonatkozó kötelezettségnek. Ugyanakkor minden vonatkozó alapjogi biztosítéknak rendelkezésre kell állnia a harmadik országbeli állampolgárok helyzetét és szükségleteit figyelembe vevő egyéni értékelés, valamint a hatékony jogorvoslathoz való hozzáférés biztosítása érdekében. A visszaküldésre vonatkozó schengeni vívmányok értelmében a tagállamok mozgástérrel rendelkeznek az alapvető jogokat tiszteletben tartó hatékony operatív eljárások és módszerek kialakítása terén.
- (11) A jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok – többek között a nemzeti és uniós szinten rendelkezésre álló valamennyi eszköz és információ hatékony felhasználása révén történő – személyazonosítása szükséges lépés a visszaküldési eljárás eredményes végrehajtásához.
- (12) Az eredményes visszaküldési rendszer megköveteli az emberi méltóságot tiszteletben tartó és fenntartható, önkéntes alapon történő visszatérés lehetőségét, amelyet előnyben kell részesíteni a kitoloncolással szemben. A visszatérési tanácsadás és a rendelkezésre álló visszailleszkedési támogatás alkalmazása kulcsfontosságú eszköz az önkéntes visszatérés ösztönzéséhez. Az önkéntes visszatérési rendszer megbízhatóságának garantálásához, valamint a szökés és a jogellenes továbbutazás megelőzéséhez szükség van a távozásra kötelezett harmadik országbeli állampolgárok hatékony nyomon követésére is annak biztosítása érdekében, hogy eleget tegyenek visszatérési kötelezettségeiknek. Ehhez a nyomon követéshez segítséget nyújtanak a Schengeni Információs Rendszer funkciói, amelyeket hatékony nemzeti szintű intézkedésekkel kell kiegészíteni a kívánt hatás elérése érdekében.
- (13) Az esetleges biztonsági következmények kivédése szempontjából alapvető fontosságú, hogy a nemzeti és uniós szintű hatóságok között hatékony eljárások és együttműködési mechanizmusok álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy a lehető leghamarabb azonosíthassák a fenyegetést jelentő, jogszerű tartózkodásra nem jogosult harmadik országbeli állampolgárokat, és prioritásként kezelhessék visszaküldésüket. Ugyanezen okból hatékony együttműködésre van szükség az illetékes hatóságok között a jogszerű tartózkodásra nem jogosult, szabadságvesztésüket töltő harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése érdekében.
- (14) A kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzéseket is magában foglaló korszerűsített Schengeni Információs Rendszer hatékony alkalmazása megerősíti a visszaküldési eljárásokat, többek között a biometrikus adatok megosztása és a találatok jelentése, valamint a kiegészítő információk tagállamok közötti cseréje révén.
- (15) A schengeni vívmányok és a meglévő európai eszközök hatékony végrehajtása értékes erőforrást jelent a visszaküldések hatékonyságának további növelése szempontjából. A schengeni vívmányok hatásának maximalizálása érdekében azonban a vívmányokat alkalmazó tagállamoknak további intézkedéseket és továbbfejlesztett gyakorlatokat kell átvenniük.
- (16) A jelentés azonosította azokat a fejlesztésre szoruló közös területeket, amelyekkel a tagállamok a jogszerű tartózkodásra nem jogosult harmadik országbeli állampolgárok visszaküldésére irányuló eljárások előkészítése vagy végrehajtása során szembesülnek;

ezek képezik az e határozatban foglalt ajánlások alapját. A jelentés számos bevált gyakorlatot is ismertet annak érdekében, hogy támogassa a tagállamokat a meglévő kihívások kezelésében.

- (17) Az (EU) 2022/922 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamoknak cselekvési tervet kell benyújtaniuk a Bizottságnak és a Tanácsnak az ajánlások végrehajtása céljából. Ezt a határozat hatálybalépésétől számított két hónapon belül kell megtenniük. A cselekvési tervnek a fejlesztésre szoruló területek kezelését szolgáló megfelelő korrekciós intézkedéseket kell tartalmaznia. A tagállamoknak mérlegelniük kell a jelentésben összegyűjtött és ismertetett, széles körű bevált gyakorlatok lehetséges hozzáadott értékét egy hatékonyabb uniós visszaküldési rendszer szempontjából, valamint e gyakorlatok megvalósíthatóságát, adott esetben konzultálva azokkal a tagállamokkal, amelyek már végrehajtották azokat. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy az egyedi cselekvési terveikben azonosítsák a végrehajtani kívánt bevált gyakorlatokat, továbbá fejtse ki, milyen nemzeti jogi és operatív sajátosságokra tekintettel nem tudják figyelembe venni a többi bevált gyakorlatot.
- (18) Az (EU) 2022/922 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének második albekezdése értelmében a Bizottságnak az értékelő csoporttal folytatott konzultációt követően a benyújtástól számított egy hónapon belül felül kell vizsgálnia a cselekvési tervek megfelelőségét. Az említett rendelet 23. cikke (3) bekezdésnek harmadik és negyedik albekezdése értelmében az értékelt tagállam a cselekvési terv felülvizsgálatának kézhezvételéről szóló értesítés napjától számítva hathavonta jelentést tesz a cselekvési terve végrehajtásáról a Bizottságnak és a Tanácsnak mindaddig, amíg a Bizottság a cselekvési tervet teljes mértékben végrehajtottnak nem tekinti.

AJÁNLJA, HOGY:

a Belga Királyság, a Bolgár Köztársaság, a Cseh Köztársaság, a Dán Királyság, az Észt Köztársaság, a Finn Köztársaság, a Francia Köztársaság, a Görög Köztársaság, a Holland Királyság, a Horvát Köztársaság, az Izlandi Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Liechtensteini Hercegség, a Litván Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, Magyarország, a Máltai Köztársaság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Norvég Királyság, az Olasz Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, Románia, a Spanyol Királyság, a Svájci Államszövetség, a Svéd Királyság, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság,

I. A JÓL MŰKÖDŐ SCHENGENI RENDSZER EREDMÉNYES VISSZAKÜLDÉST TESZ SZÜKSÉGESSÉ

Visszaküldés mint a schengeni kormányzás kulcsfontosságú része

1. Az (EU) 2019/1896 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁵ 3. cikkében és 8. cikkének (6) bekezdésében előírtak szerint az európai integrált határigazgatásra vonatkozó nemzeti stratégiák releváns elemeinek szerves részeként biztosítsa a visszaküldés hatékony végrehajtását, előmozdítva az összes érintett érdekelt fél közötti hatékony együttműködést.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete (2019. november 13.) az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 295., 2019.11.14., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

2. Az (EU) 2019/1896 rendelet 9. cikkének (3) és (4) bekezdésében, valamint 29. cikkének (7) bekezdésében előírtaknak megfelelően, kockázatelemzés alapján dolgozzon ki visszaküldésre vonatkozó képességfejlesztési és vészhelyzeti tervek és azokat rendszeresen aktualizálja.

II. A HATÉKONYSÁG BIZTOSÍTÁSA A NEMZETI HATÓSÁGOK KÖZÖTT A VISSZAKÜLDÉSI FOLYAMAT KULCSFONTOSÁGÚ SZAKASZAIBAN

A visszaküldési eljárás hatékony elindítása és irányítása

3. Biztosítsa, hogy a 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁶ 6. cikkének (1) bekezdésével összhangban és az említett irányelv 6. cikkének (6) bekezdésében biztosított lehetőségek figyelembevételével haladéktalanul kiutasítási határozatot hozzanak a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan.
4. Értékelje a kiutasítási határozatokra vonatkozó nemzeti jogorvoslati rendszert (különösen a bíróságok száma, a fellebbezési határidők, az automatikus felfüggesztő hatály biztosításának feltételei, a bírósági felülvizsgálatra vonatkozó határidők tekintetében), és hozzon a visszaküldés általános hatékonyságához hozzájáruló, gyors fellebbezési eljárásokat eredményező intézkedéseket a 2008/115/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdésével összhangban, biztosítva egyúttal az érintett személyek alapvető jogainak teljes körű tiszteletben tartását az említett irányelv 13. cikkének megfelelően.
5. A 2008/115/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdésével összhangban biztosítsa a kiutasítási határozatok hatékony és arányos végrehajtását azáltal, hogy intézkedéseket hoz az új tényeket vagy körülményeket nem tartalmazó, kizárólag a kitoloncolás késleltetése vagy akadályozása céljából benyújtott, ismételt nemzetközi védelem iránti kérelmek gyors kezelésére.

Digitális visszaküldési ügyviteli eszköz a hatóságok közötti koordináció biztosítása érdekében (beleértve a nagy méretű IT-rendszereket is)

6. A nemzeti visszaküldési ügyviteli eszköz Frontex által létrehozott referenciamodelljének (RECAMAS) fényében fejlessze tovább és javítsa a nemzeti visszaküldési ügyviteli eszközt, figyelembe véve a migrációs és menekültügyi eljárásokra vonatkozó uniós szintű digitális megoldások alakulását, és teljes mértékben kihasználva az Ügynökség részéről az (EU) 2019/1896 rendelet 48. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján rendelkezésre álló támogatást.

Személyazonosítási eljárás, többek között a schengeni vívmányok alkalmazását támogató nagy méretű IT-rendszerek használata révén

7. Maximalizálja az összes rendelkezésre álló eszköz (például nemzeti és uniós adatbázisok, az összekötő tisztviselők hálózata általi támogatás) és ösztönző (például az önkéntes visszatéréshez és a reintegrációhoz nyújtott, személyre szabott

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról (HL L 348., 2008.12.24., 98. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

támogatás, szakképzés) alkalmazását a visszatérésre kötelezett harmadik országbeli állampolgárok azonosításának megkönnyítése érdekében, a kiutasítási határozatnak a 2008/115/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdése szerinti végrehajtása céljából.

Hiteles visszaküldési rendszerek: az önkéntes visszatérések és a kitoloncolások közötti koherencia

8. Alkalmazzon minden rendelkezésre álló eszközt a visszatérésre kötelezett harmadik országbeli állampolgárok méltóságát tiszteletben tartó visszatérési lehetőségeinek előmozdítására, hogy a 2008/115/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével és (10) preambulumbekkezdésével összhangban teljes mértékben előnyben részesítse az önkéntes visszatérést, ennek keretében biztosítson szisztematikus visszatérési tanácsadást és fokozott visszatérési támogatást, ideértve az (EU) 2019/1896 rendelet 48. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban nyújtott támogatást is.
9. Hozzon létre megfelelő mechanizmusokat a visszatérési kötelezettség betartásának ellenőrzésére annak érdekében, hogy a 2008/115/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdésével összhangban végre lehessen hajtani a kiutasítási határozatot abban az esetben, ha nem került sor önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapítására, vagy a visszatérési kötelezettséget nem teljesítették az önkéntes távozásra megadott határidőn belül.
10. Biztosítsa, hogy a visszatérésre kötelezett harmadik országbeli állampolgárok kilépését szisztematikusan és gyorsan rögzítsék a Schengeni Információs Rendszerben, és adott esetben a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzést vigyenek be, és ennek céljából végezzenek hatékony kiléptetési ellenőrzéseket a külső határokon az (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁷ 8. cikke (3) bekezdésének g) és h) pontjával összhangban, és az (EU) 2018/1860 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁸ 5. cikkével összhangban biztosítsák a kiegészítő információk SIRENE-en keresztüli cseréjét.

A bűnözők és a biztonsági fenyegetést jelentő személyek prioritásként kezelt visszaküldése

11. Hozzon meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az önkéntes távozásra vonatkozó határidőt meg nem állapító kiutasítási határozat hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárokat, valamint a szabadságvesztésüket töltő harmadik országbeli állampolgárokat – a nemzeti büntetőjog sérelme nélkül – a 2008/115/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdésével összhangban mielőbb visszaküldjék.
12. A Schengeni Információs Rendszerbe bevitt, kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzésekbe az (EU) 2018/1860 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének o) pontjával összhangban szisztematikusan foglalják bele a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár által a közrendre, a közbiztonságra vagy a nemzetbiztonságra

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex) (HL L 77., 2016.3.23., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj>).

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1860 rendelete (2018. november 28.) a Schengeni Információs Rendszernek a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése céljából történő használatáról (HL L 312., 2018.12.7., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj>).

jelentett veszélyre vonatkozó információkat, amint megállapítást nyer e veszély fennállása.

13. Biztosítsa a 2008/115/EK irányelv 7. cikkének (4) bekezdésében és 11. cikkének (2) bekezdésében az önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapítása és a beutazási tilalom időtartama tekintetében biztosított lehetőségek teljes körű kihasználását az olyan esetekben, amikor a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok veszélyeztetik a közrendet, a közbiztonságot vagy a nemzetbiztonságot.

III. A NEMZETI HATÉKONYSÁG MAXIMALIZÁLÁSA SZOROSABB EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉS RÉVÉN

Az információcsere fokozása a hatékonyabb és eredményesebb döntéshozatal érdekében

14. Biztosítsa, hogy a harmadik országbeli állampolgárok belépésével, tartózkodásával és visszaküldésével kapcsolatos körülményeket vizsgáló és döntéseket meghozó, valamint a tagállamok területére jogellenesen belépő vagy ott tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzését végző illetékes nemzeti hatóságok az (EU) 2018/1860 rendelet 17. cikkével, az (EU) 2018/1861 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁹ 34. cikkével és az (EU) 2018/1862 európai parlamenti és tanácsi rendelet²⁰ 44. cikkével összhangban teljes körű hozzáféréssel rendelkezzenek az adatokhoz, és jogosultak legyenek az ilyen adatok lekérdezésére a Schengeni Információs Rendszerben.
15. Biztosítsa, hogy gyors nemzeti eljárások álljanak rendelkezésre az érintett hatóságok közötti információcserére annak érdekében, hogy a kiutasítási határozat meghozatalát követően a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzéseket az (EU) 2018/1860 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével összhangban haladéktalanul bevigyék a Schengeni Információs Rendszerbe.
16. A személyazonosítás javítása érdekében gondoskodjon arról, hogy az (EU) 2018/1860 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének u) és v) pontjában említett, rendelkezésre álló biometrikus adatok bekerüljenek a Schengeni Információs Rendszerbe bevitt, kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzésekbe.

Műveleti támogatás a Frontexen keresztül

17. Teljes mértékben vegye igénybe az (EU) 2019/1896 rendelet 48. és 50. cikke szerinti, a Frontexen keresztül rendelkezésre álló operatív támogatást a visszaküldési

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1861 rendelete (2018. november 28.) a határforgalom-ellenőrzés terén a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény módosításáról, valamint az 1987/2006/EK rendelet módosításáról és hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2018.12.7., 14. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1861/oj>).

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1862 rendelete (2018. november 28.) a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a 2007/533/IB tanácsi határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1986/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 2010/261/EU bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2018.12.7., 56. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj>).

tevékenységek hatékonyságának fokozására, e célból az akadályok elhárítása érdekében igazítsa ki a nemzeti rendszereket és folyamatokat.

18. Vegye igénybe az (EU) 2019/1896 rendelet 52. cikke szerinti visszaküldési csapatok bevetésére a Frontexen keresztül rendelkezésre álló operatív támogatást, és egyszersmind biztosítson teljes körű operatív integrációt az (EU) 2019/1896 rendelet 54. és 82. cikkével összhangban, hogy reagáljon a visszaküldések hatékony és gyors végrehajtását akadályozó emberierőforrás-hiányra, különösen azokban az esetekben, amikor egyidejűleg nagyszámú harmadik országbeli állampolgár érintett a visszaküldési folyamatban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*